

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	16 Mehefin 2021
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Darparu gwybodaeth am y materion a ystyriwyd gan Banel Dyfarnu Cymru hyd yma (a gyhoeddwyd ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor ar 15 Rhagfyr 2020)
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethiant Corfforaethol mwyics@ynysmon.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru (PDC) gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

1. Ffurio tribiwnlysoedd achosion, neu dribiwnlysoedd achos interim, er mwyn ystyried adroddiadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) yn dilyn ymchwiliadau gan yr Ombwdsmon i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio â chod ymddygiad eu hawdurdod; ac
2. I ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgor safonau eu hawdurdod eu hunain eu bod wedi torri'r cod ymddygiad (yn ogystal â phenderfynu a roddir caniatâd i apelio yn y lle cyntaf).

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys penderfyniadau a gyhoeddwyd gan PDC yn ystod y cyfnod ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 15 Rhagfyr 2020. Bwriedir iddo fod yn grynodedd ffeithiol o'r materion a benderfynwyd gan y PDC. Mae'r achosion a nodwyd ar gyfer y cyfnod perthnasol ar gael ar [Wefan PDC](#)

2. CRYNODEB O'R ACHOSION PERTHNASOL

Mae crynodeb o'r achosion perthnasol wedi'i gynnwys yn **ATODIAD 1**.

2.1 Penderfyniadau a wnaed

[APW/002/2020-021/CT: Cyngorydd Philip Baguley](#) – 16 Rhagfyr 2020

2.2 Apeliadau a benderfynwyd

Dim yn ystod y cyfnod hwn.

3. ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys y crynodebau achos.

ATODIAD 1

Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Achosion – Rhagfyr 2020 – Mehefin 2021

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
Y (cyn) Gynghorydd Philip Baguley Cyngor Cymuned Sili a Larnog APW/002/2020- 021/CT	Honnwyd bod y Cynghorydd Baguley wedi torri Cod Ymddygiad i Aelodau Cyngor Cymuned Sili a Larnog pan roddodd dair neges gyhoeddus ar Facebook ar 10 Ionawr, 9 Mawrth a 11 Mawrth 2019, yr honnwyd y gellid eu hystyried yn rhesymol fel rhai a oedd yn dwyn anfri ar Swydd neu Awdurdod y Cynghorydd ac a oedd yn awgrymu torri paragraffau 6(1)(a) y Cod Ymddygiad (Honiad 1). Mae'r negeseuon yn cael eu hailadrodd yn y crynodeb o'r Penderfyniad ac maent yn cynnwys barn gref am dri gwleidydd uchel eu proffil yn y DU [y Blaid Lafur] ac yn cynnwys rhegfeydd. Yn ystod ymchwiliad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC), ehangwyd yr ymchwiliad gan yr Ombwdsmon i gynnwys Honiad 2. Roedd yr honiad hwn yn ymwneud â honiad bod y Cynghorydd wedi methu â rhoi gwybodaeth a thystiolaeth ynghylch preifatrwydd y negeseuon perthnasol, a'i fod wedi methu â chydymffurfio â chais gan yr	Mewn perthynas â Honiad 1, penderfynodd PDC: - Bod y Cynghorydd yn gweithredu fel unigolyn preifat pan roddodd y tair neges gyhoeddus dan sylw ar Facebook. - Er bod y negeseuon Facebook wedi cael eu hysgrifennu yng nghyd-destun rhannu safbwyntiau gwleidyddol ar Facebook, roedd y sylwadau y cafwyd cwynion yn eu cylch yn mynd ymhell tu hwnt i'r hyn y gellid ei ystyried yn rhesymol fel mynegiant gwleidyddol. Fodd bynnag, roedd yn hawdd gwahanu'r drafodaeth wleidyddol a'r sylwadau a oedd yn destun Honiad 1. Roedd y sylwadau'n rhai ymfflamychol ac yn fynegiant o safbwyntiau a oedd yn eithafol, yn fygythiol eu natur ac yn hyrwyddo trais tuag at unigolion. Nid oedd modd rhoi urddas i'r sylwadau drwy eu disgrifio fel mynegiant gwleidyddol. - Hyd yn oed os nad oedd yr Ymatebydd yn ymwybodol o statws preifatrwydd ei negeseuon pan gyhoeddwyd y negeseuon ganddo, er gwaetha'r eicon glôb gweladwy a oedd yn dangos eu bod yn gyhoeddus, roedd yr Ymatebydd o leiaf yn fyrbwyll i'r ffaith honno, a chanfu'r Tribiwnlys, yn ôl yr	Honiad 1 Mae Paragraff 2(1)(d) y Cod yn datgan; “... <i>Rhaid i chi gydymffurfio â'r cod ymddygiad hwn ar bob adeg ac mewn unrhyw gapasiti, mewn cysylltiad ag ymddygiad a nodir ym mharagraffau 6(1)(a) a 7.</i>” Mae Paragraff 6(1)(a) y Cod yn datgan; “<i>Rhaid i chi beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu ar eich awdurdod.</i>” Roedd y Tribiwnlys Achos wedi canfod bod y tair neges Facebook mor eithafol a dybryd, ac er gwaetha'r ffaith bod rhyddid i fynegiant yn hawl dynol sylfaenol, roedd rhaid cael terfynau. Ystyriodd PDC fod y negeseuon yn mynd ymhell tu hwnt i'r hyn y gellid yn rhesymol ei oddef mewn cymdeithas ddemocrataidd ac ar y sail hynny, roedd yn angenrheidiol o safbwynt budd y cyhoedd i gynnal safonau ymddygiad priodol gan Aelodau awdurdodau lleol drwy ganfod bod yr Ymatebydd wedi torri Paragraff 6(1)(a) y Cod, er mwyn gwarchod diogelwch y cyhoedd ac enw da a hawliau eraill. Honiad 2 Mae Paragraff 6(2) yn datgan; “<i>Rhaid i chi</i>

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
	Ombwdsmon mewn cysylltiad ag ymchwiliad a gynhaliwyd yn unol â'i bwerau statudol a'i fod o'r herwydd wedi torri Paragraff 6(2) o'r Cod (Honiad 2)	hyn sy'n debygol, bod yr Ymatebydd yn ymwybodol o'r statws cyhoeddus. Roedd yn hen law ar ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol ac roedd yn anfon negeseuon rheolaidd a mynych ac nid oedd yn ystyried y canlyniadau. Mewn un neges, nad oedd yn ymwneud â'r Honiad, roedd wedi datgan; "Byddaf yn cael fy ngwahardd oddi ar Facebook eto am ei ddweud...". Roedd ei ymatebion i'r cwestiynau cyfweiliad ysgrifenedig yn dangos nad oedd yr Ymatebydd yn poeni fawr a oedd ei dudalen yn gyhoeddus neu'n breifat. - Roedd y Tribiwnlys Achos yn ystyried bod gwleidyddion uchel eu proffil, drwy gyfranogi mewn bywyd cyhoeddus yn rhoi eu hunain yn agored i graffu manwl, ac yn wir, gwawd a choegni. Roedd disgwyl iddynt fod yn groendew ac i ddangos mwy o oddefgarwch na dinasyddion cyffredin. Fodd bynnag, ni ddylai goddefgarwch o'r fath gynnwys sylwadau personol, ymfflamychol a dybryd a oedd yn cynnwys bygythiadau gan wleidyddion eraill neu annog trais eithafol neu farwolaeth, hyd yn oed os oeddent yn gweithredu fel unigolion preifat, gan gynnwys ar lefel Cynghorydd Cymuned. Roedd y sylwadau yn ymosodiadau personol, annifyr a di-alw, nid yn fynegiant gwleidyddol	<i>gydymffurfio ag unrhyw gais gan swyddog monitro eich awdurdod, neu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, mewn cysylltiad ag ymchwiliad a wneir yn unol â'u gwahanol bwerau statudol."</i> Roedd y Tribiwnlys Achos wedi dod i gasgliad ar sail y ffeithiau bod yr Ymatebydd wedi osgoi yn fwriadol ateb ceisiadau rhesymol yr Ombwdsmon drwy gyfrwng ymdrechion y Swyddog Ymchwilio i gwblhau'r ymchwiliad yn unol â phwerau statudol yr Ombwdsmon. Roedd yn dilyn yn anochel felly bod PDC yn ystyried fod Paragraff 6(2) y Cod wedi cael ei dorri. Cosb: Cafodd yr Aelod ei anghymhwyso am 15 mis. <u>Pwyntiau dysgu ar gyfer aelodau etholedig</u> • Mae sylwadau gaiff eu gwneud ar y Cyfryngau Cymdeithasol, hyd yn oed mewn capasiti preifat, yn gallu bod yn destun y Cod Ymddygiad. Mae canllaw ar y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau (sydd wedi ei gynhyrchu gan CLILC) ar gael yma. • Ystyriodd y Tribiwnlys Achos Ganllaw'r Ombwdsmon ar y Cod Ymddygiad. Mae'r Canllaw hwn wedi cael ei ddiweddarau yn ddiweddar ac yn destun eitem ar wahan ar y rhaglen (eitem 11).

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
		Mewn perthynas â Honiad 2, penderfynodd PDC – - Bod y Cynghorydd wedi methu â chydymffurfio â cheisiadau'r Ombwdsmon am wybodaeth mewn perthynas â newid yn ei osodiadau preifatrwydd. Canfu'r panel, yn ôl yr hyn sy'n debygol, nad oedd ymateb gwreiddiol yr Ymatebydd bod Facebook wedi cadarnhau bod y gosodiadau wedi bod yn breifat ers 2013 yn ymateb gonest ac y cafodd ei ysgrifennu mewn ymgais i leihau natur ac effaith y negeseuon Facebook. - Roedd y Tribiwnlys Achos yn ystyried bod ymatebion yr Ymatebydd wedi hynny yn cynnwys amryw o esgusodion a ni chyflwynwyd tystiolaeth neu fanylion am unrhyw drafodaeth berthnasol gyda Facebook i gadarnhau bod negeseuon Facebook yr Ymatebydd wedi bod yn breifat ers 2013. Cyfeiriwyd at drafodaeth gyda Facebook ond dywedodd yr Ymatebydd nad oedd hynny wedi "cyflawni dim" yn yr achos hwnnw. Yna dywedodd nad oedd yn gwybod sut i wirio unrhyw newid yn y gosodiadau a ddigwyddodd yn 2013, er ei fod yn amlwg â chryn brofiad o ddefnyddio Facebook ac nid oedd y Tribiwnlys yn ystyried bod hwn yn ateb hollol onest. Ac eithrio canllaw a roddodd yr Ymchwiliwr i'r	• Mae paragraff 6(2) y Cod Ymddygiad yn nodi'r gofyn i aelodau gydymffurfio ag unrhyw gais gan swyddog monitro'r awdurdod, neu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, mewn cysylltiad ag ymchwiliad a wneir yn unol â'u gwahanol bwerau statudol. Mae methiant i wneud hyn yn gallu arwain at dorriad o'r Cod a/neu cosb mwy llym. <u>Pwyntiau dysgu ar gyfer y Pwyllgor Safonau</u> Er nad yw'n ofyniad, mae'n arfer dda dilyn Canllawiau ar Gosbau Panel Dyfarnu Cymru wrth ystyried cosb ac i'r cofnod o benderfyniad gadarnhau hynny.

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
		Ombwdsmon, ni wnaeth yr Ymatebydd ymateb. Yn olaf, mewn ymateb i gwestiynau cyfweiliad ysgrifenedig, darparwyd esboniad pellach gan yr Ymatebydd, yn datgan bod ei osodiadau wedi "cael eu newid yn rhyfedd ddigon" i statws cyhoeddus gan drydydd parti. - I gloi, roedd y Panel yn ystyried bod yr Ymatebydd wedi osgoi yn fwriadol darparu gwybodaeth ac ymatebion llawn ac agored i geisiadau rhesymol gan Swyddog Ymchwilio'r Ombwdsmon wrth gwblhau'r ymchwiliad.	
Y Cynghorydd Kevin O'Neill Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful APW/001/2020-021/CT	Yr honiadau oedd bod y Cynghorydd O'Neil (Arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful) wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor ym mis Awst 2018 mewn perthynas â buddiant personol a rhagfarnllyd, ac yn y modd y bu iddo drin cyn Brif Weithredwr yr Awdurdod Perthnasol mewn cyfarfod ar 5 Mawrth 2019, yn groes i baragraffau 4(b), 6(1)(a), 11(1), 11(2)(a), 14(1)(a), 14(1)(c), 14(1)(d) a 14(1)(e) o'r Cod. Honiad 1 A oedd yr Ymatebydd wedi methu â datgan diddordeb ar lafar ynghylch bodolaeth a natur buddiant personol ym musnes yr awdurdod yn ymwneud ag eiddo yn Luther Lane	Penderfynodd PDC y canlynol ynghylch yr honiadau: Honiad 1 - Roedd gan yr Ymatebydd fuddiant personol a rhagfarnllyd mewn mater a oedd yn effeithio ar St David's, Luther Lane, Merthyr Tudful, eiddo cyfagos i'w cartref ac a brynwyd gan sefydliad preifat gyda'r bwriad o roi cartref yn y gymuned i blant o gefndiroedd cythryblus. Methodd yr Ymatebydd â datgan buddiant rhagfarnllyd. Canfu'r Tribiwnlys Achos yn unfrydol bod methiant i gydymffurfio â chod ymddygiad yr awdurdod perthnasol yn y cyswllt hwn. Honiad 2 - Ar sail y canfyddiadau ffeithiol a bod gan	Ystyriwyd torriadau o'r paragraffau canlynol o God Ymddygiad y Cyngor: 4(b) – <i>Rhaid i chi ddangos parch at eraill ac ystyriaeth ohonynt;</i> 6(1)(a) – <i>Rhaid i chi beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu ar eich awdurdod;</i> 11(1) – <i>Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef ac y byddwch yn bresennol mewn cyfarfod lle y caiff y busnes hwnnw ei ystyried, rhaid i chi ddatgelu ar lafar gerbron y cyfarfod hwnnw fodolaeth a natur y buddiant hwnnw cyn i'r cyfarfod ystyried y busnes neu ar ddechrau'r ystyriaeth, neu pan ddaw'r buddiant i'r amlwg;</i> 11(2)(a) – <i>Pan fydd gennych fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a</i>

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
	mewn cyfarfod rhyngasiantaeth ar 15 Awst 2018, cyn neu ar gychwyn rhoi ystyriaeth i'r eiddo neu pan ddaeth y buddiant i'r amlwg, yn groes i baragraff 11(1) y Cod. Honiad 2 A oedd gan yr Ymatebydd fuddiant rhagfarnllyd mewn perthynas â busnes yr awdurdod yn ymwneud â'r eiddo yn Luther Lane ac a oedd wedi torri'r Cod drwy beidio â gadael yr ystafell pan oedd yr eiddo'n cael ei ystyried yn ystod y cyfarfod rhyngasiantaeth ar 15 Awst 2018. Honiad 3 A oedd gan yr Ymatebydd fuddiant rhagfarnllyd mewn perthynas â busnes yr awdurdod yn ymwneud â'r eiddo yn Luther Lane ac a oedd o wedi torri'r Cod drwy iddo geisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw a'i fod wedi cyflwyno sylwadau ar lafar yn ystod y cyfarfod rhyngasiantaeth ar 18 Awst 2018. Honiad 4 Nid oedd e-bost yr Ymatebydd at y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar 16 Awst 2018 yn cynnwys manylion am fuddiant personol yr Ymatebydd ym musnes yr awdurdod mewn perthynas â'r	yr Ymatebydd fuddiant rhagfarnllyd mewn perthynas â busnes yr awdurdod yn ymwneud â'r eiddo yn Luther Lane, canfu'r tribiwnlys yn unfrydol bod yr honiad wedi'i brofi a bod methiant i gydymffurfio â Chod Ymddygiad yr awdurdod. Mae'r tribiwnlys achos yn cytuno â dadl yr Ombwdsmon (fel y'i cyflwynwyd yn y papurau) na ddylai'r Ymatebydd fod wedi bod yn bresennol mewn unrhyw gyfarfod ble'r oedd y buddiant rhagfarnllyd yn cael ei ystyried, gan nad oedd wedi derbyn caniatâd arbennig gan y Pwyllgor Safonau. Honiad 3 - Canfu'r Tribiwnlys Achos yn unfrydol bod yr honiad wedi'i brofi ac y bu methiant i gydymffurfio â'r Cod fel a ganlyn; Mae Paragraff 14 (1) (c) o'r Cod Ymddygiad yn datgan, mewn perthynas â lle mae gan aelod fuddiant rhagfarnllyd mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo'r awdurdod ag ef, <i>"na ddylai Aelod geisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw"</i>. Drwy wneud y sylwadau a chymryd rhan yn y cyfarfod yn ymwneud ag eiddo a oedd ddrws nesaf i'w gartref yr oedd ganddo fuddiant rhagfarnllyd ynddo, ac fel Arweinydd y Cyngor, roedd y tribiwnlys achos yn fodlon bod yr Ymatebydd yn ceisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw. Honiad 4 -	<i>wnelo eich awdurdod ag ef ac y byddwch yn gwneud cynrychioliadau ysgrifenedig (p'un ai drwy lythyr, neges ffacs neu ar ryw ffurf arall ar gyfathrebu electronig) i un o aelodau neu o swyddogion eich awdurdod ynghylch y busnes hwnnw, dylech gynnwys manylion am y buddiant hwnnw yn y gyfathrebiaeth ysgrifenedig;</i> 14(1)(c) – Yn amodol ar is-baragraffau (2), (2A) (3) a (4), os bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef rhaid i chi, oni roddwyd i chi ganiatâd arbennig gan bwyllgor safonau eich awdurdod, peidio â cheisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw; 14(1)(ch) - Yn amodol ar is-baragraffau (2), (2A) (3) a (4), os bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef rhaid i chi, oni roddwyd i chi ganiatâd arbennig gan bwyllgor safonau eich awdurdod, peidio â gwneud unrhyw gynrychioliadau ysgrifenedig (p'un ai drwy lythyr, neges ffacs neu ar ryw ffurf arall ar gyfathrebu electronig) mewn perthynas â'r busnes hwnnw; a 14(1)(d) – Yn amodol ar is-baragraffau (2), (2A) (3) a (4), os bydd gennych fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef rhaid i chi, oni roddwyd i chi ganiatâd arbennig gan bwyllgor safonau eich awdurdod, peidio â gwneud unrhyw gynrychioliadau llafar (p'un ai'n bersonol neu ar ryw ffurf ar gyfathrebu electronig) mewn cysylltiad â'r busnes

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
	eiddo yn Luther Lane, a bod yr e-bost yn ceisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw a'i fod wedi cyflwyno sylwadau ysgrifenedig am y busnes hwnnw yr oedd ganddo fuddiant rhagfarnllyd ynddo, yn groes i'r Cod. Honiad 5 A oedd gweithredoedd yr Ymatebydd wrth siarad yn y cyfarfod ar 15 Awst 2018 ac anfon gohebiaeth ysgrifenedig at swyddog ar ffurf e-bost at y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar 16 Awst 2018, yn ceisio dylanwadu ar benderfyniad am y busnes yn ymwneud â'r eiddo yn Luther Lane yn groes i'r Cod, ac a ellid ystyried yn rhesymol bod ymddygiad o'r fath, pe bai'n cael ei brofi, yn dwyn anfri ar ei swydd neu ei awdurdod, yn groes i'r Cod. Honiad 6 A oedd ymddygiad yr Ymatebydd tuag at gyn Brif Weithredwr yr Awdurdod yn y cyfarfod ar 5 Mawrth 2019 yn amhriodol ac yn methu â dangos parch ac ystyriaeth iddo, yn groes i'r Cod.	Canfu'r Tribiwnlys Achos yn unfrydol bod methiant i gydymffurfio â Chod Ymddygiad yr awdurdod perthnasol. Canfu'r Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod gan yr Ymatebydd fuddiant rhagfarnllyd yn yr eiddo yn Luther Lane a'i fod wedi anfon e-bost at y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar 16 Awst 2018 yn groes i baragraffau 14(1) (c) a (d) o'r Cod (ceisio dylanwadu ar benderfyniad a gwneud cynrychioliadau llafar mewn cysylltiad â busnes lle mae gan yr aelod fuddiant sy'n rhagfarnu). Honiad 5 - Canfu'r Tribiwnlys Achos yn unfrydol bod ymddygiad yr Ymatebydd wrth siarad yn y cyfarfod rhyng-asiantaeth ar 15 Awst 2018 ac anfon yr e-bost at y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar 16 Awst 2018 mewn perthynas â busnes yr awdurdod yr oedd ganddo fuddiant rhagfarnllyd ynddo, yn groes i Baragraff 6(1)(a) y Cod. <i>"6.-(1) Rhaid i chi – (a) beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu ar eich awdurdod"</i> Honiad 6 - Canfu'r tribiwnlys achos yn unfrydol bod ymddygiad yr Ymatebydd tuag at gyn Brif Weithredwr yr Awdurdod yn y cyfarfod ar 5 Mawrth 2019 wedi torri paragraff 4(b) o'r Cod, sy'n datgan bod rhaid i Aelod <i>"(b) ddangos parch at eraill ac ystyriaeth"</i>	<i>hwnnw neu rhaid i chi roi'r gorau ar unwaith i wneud y cyfryw gynrychioliadau llafar pan ddaw'r buddiant sy'n rhagfarnu i'r amlwg;</i> Cosb: Rhoddodd y Tribiwnlys ystyriaeth i holl ffeithiau'r achos ac yn arbennig nifer a natur yr achosion o dorri'r cod, sylwadau'r Ombwdsmon a sylwadau lliniaru'r Ymatebydd. Fe wnaeth hefyd ystyried y canllaw ar gosbau a gyhoeddwyd gan y Llywydd o dan adran 75(10) Deddf Llywodraeth Leol 2000 ("y Canllaw"). Penderfynodd y Tribiwnlys Achos, ar gyfer yr achosion o dorri'r Cod a brofwyd yn yr achos hwn, mai'r man cychwyn fyddai atal dros dro am gyfnod o naw mis. Fodd bynnag, ar ôl cymryd y ffactorau lliniarol a gwaethybol i ystyriaeth, ac yn arbennig tyst cymeriad rhagorol yr Ymatebydd, ei record hir o wasanaeth cyhoeddus, a'i ddiffyg profiad cymharol fel Cynghorydd ac Arweinydd, daeth y Tribiwnlys Achos i ganlyniad unfrydol i ostwng ycyfnod o atal dros dro. Cafodd yr Aelod ei atal dros dro am saith mis.. Yn ogystal fe wnaeth y Tribiwnlys Achos yr argymhelliad a ganlyn i Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful: Bod y Swyddog Monitro neu eu dirprwy yn darparu hyfforddiant pellach i'r Ymatebydd ar y Cod Ymddygiad, ystyr 'buddiant rhagfarnllyd' a sut y dylid ymateb i gyngor y

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
		<i>ohonynt</i> "	Swyddog Monitro, a statws cyngor y Swyddog Monitro. Dylid darparu'r hyfforddiant o fewn un mis wedi i'r Ymatebydd ddychwelyd i'w rôl ar ôl i'w gyfnod atal ddod i ben. <u>Pwyntiau dysgu ar gyfer aelodau etholedig</u> • Ystyriodd y Tribiwnlys Achos Ganllaw'r Ombwdsmon ar y Cod Ymddygiad. Mae'r Canllaw hwn wedi cael ei ddiweddarau yn ddiweddar ac yn destun eitem ar wahan ar y rhaglen (eitem 11). • Bydd mynychu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad yn cynorthwyo aelodau i wella eu dealltwriaeth a bydd yn ffactor lliniarol mewn unrhyw achos a ystyrir gan Banel Dyfarnu Cymru. Cynghorir Aelodau i gwblhau'r hyfforddiant ar-lein sydd ar gael ar y **ddolen hon**, oni bai eu bod wedi gwneud hynny'n barod. • Cynghorir aelodau i ofyn am gyngor y Swyddog Monitro ynghylch diddordebau personol a rhagfarnol. Mae angen i aelodau ystyried y cyngor dderbynir a chael rheswm da pam nad ydynt yn ei ddilyn. • Gall aelod sydd efo diddordeb fel yr un sydd wedi ei amlygu yn yr achos hwn barhau i gyfleu ei safbwynt/consoym, ond mewn capasiti preifat ac nid yn eu

Enw	Crynodeb o'r ffeithiau	Crynodeb o'r penderfyniad	Canfyddiadau
			swyddogaeth fel aelod etholedig. Byddai hyn yn golygu defnyddio cyfeiriad ebost personol (dim @ynysmon.gov.uk); peidio defnyddio cyfarpar TG y Cyngor (defnyddio dyfais bersonol); defnyddio'r un sianelau mynediad sydd ar gael ar gyfer aelodau'r cyhoedd, tra'n sicrhau eu bod yn datgan y diddordeb ym mhob sgwrs/gohebiaeth, hyd yn oed pan fo hynyn ymddangos yn ail-adroddus. Mae nodyn briffio ar weithredu hawliau fel unigolyn ar gael ar y **ddolen hon**. <u>Pwyntiau dysgu ar gyfer y Pwyllgor Safonau</u> Er nad yw'n ofyniad, mae'n arfer dda dilyn Canllawiau ar Gosbau Panel Dyfarnu Cymru wrth ystyried cosb ac i'r cofnod o benderfyniad gadarnhau hynny.